

Holland

IN

AMERIKA.

OF

DE HOLLANDSCHE KOLONISATIE

IN

DEN STAAT MICHIGAN,

MEDEGEDEELD

DOOR

A. Grummelkamp,

Bedienaar des Goddelijken Woords.

ARNHEM,

J. W. SWAAN,

1847.

Prijs 25 Cents.

Dear Valued Customer,

Please note that the images in the original volume of this book are of poor quality, and reproduced herein as best as possible.

While we are dedicated to make available products of the highest quality, some circumstances are beyond our control. We apologize for any inconvenience.

Thank you for your support and we look forward to serving you again with all your history and genealogy needs

Best Regards

Rodrigue Maindron

Your # 1 source for rare and out-of-print book on genealogy and history

(800) 319-8434

Holland

IN

A M E R I K A ,

OF

DE HOLLANDSCHE KOLONISATIE

IN

DEN STAAT MICHIGAN,

MEDEGEDEELD

DOOR

A. Brummelkamp ,

Bedienaar des Goddelijken Woords.

ARNHEM ,
J. W. SWAAN ,
1847.

Ik zal bergen en heuvelen woest maken, en al haar gras zal ik doen verdorren: en ik zal de rivieren tot eilanden maken en de poelen uitdroogen. En ik zal de blinden leiden door den weg, dien zij niet geweten en hebben, ik zal ze doen treden door de paden, die zij niet geweten hebben. Ik zal de duisternisse voor hun aangezicht ten licht maken en het kromme tot recht: deze dingen zal ik hun doen en ik zal ze niet verlaten.

JES. 42: 15, 16.

Holland in Amerika! — Ziedaar de gedachte die het lezen der volgende letteren in onze ziel stort. — Om meer dan eene reden haasten wij ons dezen brief mede te deelen. De Heere, onze God zegene het tot einden, die Hem verheerlijken en zijn arme volk met zalige vreugde en dankzegging vervullen. Nimmer roepen wij zijne hulp te vergeefs in. Intusschen verheffe, zich ons oog en hart hemelwaarts. Is ons burgerschap boven, zoeken wij het Vaderland der ruste, als ABRAHAM, ISAAC en JACOB deden, dan blijke dit ook in al ons doen. Bidden wij dan dat de wereld ons harte niet inneme, bidden wij dat niemand onzer eindige in het stof! God te dienen in CHRISTUS, en den broederen om zijnent wil, zij de wellust onzes levens den korten tijd onzer inwoning in het vleesch. CHRISTUS, de Heer, de meester, die de voeten zijner jongeren wiesch, heeft ons nog in den laatsten nacht zijns levens daarin een exempel gegeven, opdat wij hetzelfde navolgen.

»Zoo iemand mij dient, roept Hij ons toe, die
»volge mij, en daar ik ben, aldaar zal ook mijn
»dienaar zijn. En: zoo iemand mij dient, de Va-
»der zal hem eeren!» Die eere zij de onze; die
eere onze verlustiging bij de verguizing der we-
reld zoowel als bij de miskenning van broederen.
Een dienstknecht is niet meer dan zijn heer. Het
zij den discipel genoeg dat hij worde gelijk zijn
Meester! Indien zij dan den Heere des huizes
Beëlzebul geheeten hebben, hoeveel te meer zijne
huisgenooten? Die zijne ziel vindt zal dezelve
verliezen: en die zijne ziel zal verloren hebben om
mijnentwil, zegt de Heer, zal dezelve vinden.

Hij die zijne ziel heeft uitgestort tot in den
dood en met de misdadigen is gesteld geweest; die
veler zonden gedragen, en voor de overtreders ge-
beden heeft roept ons toe: »Zoo wie een van deze
»kleinen, die in mij gelooven, te drinken geeft,
»alleenlijk eenen beker koud waters in den naam
»eens discipels, voorwaar zeg ik u, hij zal zijnen
»loon geenzins verliezen!»

Maart 1847.

DETROIT IN MICHIGAN 30 *Januarij* 1847.

Innig geliefde Broeder en Zuster, Vrienden in den
Heer!

Het is mij eene wellust mij eenige oogenblikken met u lieden te onderhouden; pen en inkt zijn echter maar gebrekkige hulpmiddelen, ik wensch u allen te kunnen omhelzen, doch dat wij stille zijn! Gods weg is wijs en goed, en bovendien: wij verwachten van onzen goeden God en Zaligmaker eene plaats, waar de volmaakte liefde geen stoornis of scheidslijn vinden zal. — Intusschen is het mij eene zeer verkwikkende gedachte, wanneer ik u mij voorstel, als te zamen, bij den ontfangst dezes vergaderd, om met liefdevolle harten deel te nemen in ons lot, en God te danken voor zijne bewaring en al het goede aan ons bewezen. Ja, dierbare vrienden, gij moogt den Heere wel te zamen danken, want Hij is ons een God en helper! Op de vleugelen zijner almacht en goedheid draagt Hij ons. Na de lezing van deze letteren, vertrouw ik, zult gij Gods goedheid roemen; hetwelk, zoo ik hoop, reeds de vrucht mijner beide vorige letteren zal zijn ge-

weest: de eerste zond ik u in November van *New-York*, de tweede van *Detroit* in het midden van December. Ook in deze letteren mag ik melden, dat God ons bloeienden welstand schenkt, en de ongesteldheid onzer kinderen speedig heeft gewend. Ik weet niet juist meer, waar mijne vorige letteren mede eindigden, doch niet alleen dit, maar ook de vrees, dat somwijlen een brief vermist mocht zijn, noopt mij eenigzins omstandig de leiding van mijnen weg, de ontwikkeling van mijn oordeel, over den staat van zaken mede te deelen, waarin het voor mij weer in nadruk is bevestigd geworden: de mensch overdenkt zijnen weg, maar de Heere bestiert deszelfs gang. Vele vooroordeelen bezat ik tegen den staat *Michigan*, en in mijn hart had ik eene andere woonplaats verkozen, doch in vele opzichten heb ik een ander oordeel over den staat van zaken alhier verkregen. Van den eersten oogenblik mijner aankomst in *Amerika* kreeg ik wantrouwen in mijne keuze, te weten *Wisconsin*. — En enkele wenken van de vrienden, welke ik ontmoette, deden mij veel denken over de Geographische ligging dezer Staten, en verwekte in mij eene groote behoefte aan het oordeel van verstandige vromen onder de aanzienlijken. Door s'Heeren goedertierendheid heb ik dezelve gevonden. De predikanten welke mij in den staat *Michigan* zeer behulpig en nuttig zijn geweest, zijn Ds. DUFFELD te *Detroit*, Ds. WEST te *Detroit*, HOYT te *Kalamazo*, TAYLOR te *Grand Rappits*, en SMITH werkende in de wouden onder de Indianen: — alle deze zijn geleerde of gezonde oordeelkundige, godzalige mannen. Ook

de voorlichting der navolgende mannen is mij zeer dienstig geweest t. w. HEASTING een koopman en ouderling in *Detroit*, CONANT een rechter van *Detroit*, KELLOG een rechter van *Allegan* en ROBERT STAART, thans levende in *Illinois*, die de werken van het *Chicago* kanaal moet keuren en betalen, en waarschijnlijk wel in *Holland* bekend zal zijn, ter oorzake dat dit kanaal door Hollandsch geld gegraven wordt. Deze mannen zijn algemeen bekend, zijn geacht als vrome mannen, voorzien met goed verstand. Zij hebben grijze hoofden, hebben de Westelijke staten doorreisd, waren reeds hier, toen het nog wildernis was, zijn al mede van de eerste nederzettingen, en zijn er mede opgegroeid. Zij zijn te huis in alle de belangen, waar mijn oog op gevestigd moet zijn, en kennen van nabij de duizenderlei list der zelfszuchtige land-speculanten en stoute bedriegers, het zijn mannen van beproefde trouw; van daar is het ook, dat ROBERT STAART reeds door het Gouvernement en andere corporatiën in de gewichtigste betrekkingen zich geplaatst ziet. Eenige personen hebben hem met de Hollandsche Emigratie bekend gemaakt, op mijn verzoek is ZEd. door onderscheidene personen geraadpleegd, en zijn antwoord op verschillende vraagstukken is mij zeer dienstig geweest. Een advocaat ROMEIN, gesproten uit de hier zijnde oude Hollandsche kerk, die invloedrijk door familie en talenten is, baant mij dikwijls den weg tot de hoogste en aanzienlijkste regerings personen van den Staat, trekt zich ook onze Emigratie zeer aan, en geeft mij vele wenken. — Wanneer ik mijne connectiën met alle deze en meer andere personen in aanmerking neem,

dan moet ik dankend uitroepen: God geeft mij wonderlijk juist de begeerte van mijn hart, de vervulling mijner bede; want, nog in Holland zijnde, gevoelde ik reeds de dringende behoefte aan het verkeer in zoodanige kringen, om eenigzins een gezond gezicht over den staat van zaken alhier te verkrijgen, en beveiligd te worden tegen de stoute bedriegerijen, doch nu hier levende zie ik ongelooflijk meer deze behoefte, — doch genoeg daarvan.

Ik zal nu trachten aan te toonen, waarom ik mijne lands onderzoekingen, tot de westzijde van *Michigan*, en niet tot *Wisconsin* of *Jowa* bepaald heb; waarna ik u het een en ander van de onderzoekingen, en derzelver resultaat hoop mede te deelen. — De getuigenissen, welke ik omtrent den staat der gezondheid in verschillende Staten uit aller mond en vooral van den heer STAART ontving, maakten het mij ten plicht niet zuidelijker te gaan, dan omstreeks *Milwaukee*. De geheel zuidelijke Staten zijn voor den vreemdeling doodelijk ongezond; de inwoners zelve brengen, dien ten gevolge, den zomertijd in de noordelijke Staten door. De markt-plaats, *New-Orleans*, hoe schoon ook gelegen, kan daardoor geen *New-York* worden. Men schuwt vooral in de zomermaanden deze marktplaats; de oude inwoners der noordelijke en noordoostelijke Staten worden er ziek, hoeveel te meer de Europeanen. *Missouri*, *Jowa*, *Illinois*, waar wel niet de geele koorts heerschende is, is echter ongezond, zoodat er vele ziekten, kwaadaartige koortsen, buikloop en ontsteekingen zijn. Over het geheel genomen moeten de Europeanen, daar eenen kwaden tijd doorworstelen, waar-

door licht niet alleen de tijdelijke belangen gekrenkt worden, maar velen ook sterven. Worstelen zij dien tijd door, dan zien zij meestal hunne welvaart bevestigd, overmits er eene rijkgezegende natuur is. Dit karakter van klimaat strekt zich uit tot de zuidelijkste grenzen van *Wisconsin* en *Michigan*, doch aan de streken een weinig over de zuidelijke grenzen dezer genoemde Staten geeft men de loffelijkste getuigenissen omtrent den staat der gezondheid. Het is hier hoogland, en de menschen mogen meestal de beste gezondheid genieten. Omtrent de vreemde of Europesche nieuwe nederzettingen bespeurt men, dat zij hier somwijlen voor een gedeelte de anderen-daagsche koorts hebben, hetwelk men noemt: eene naturalisatie in het klimaat; welke echter in het minst geen gevaar medebrengt, die door voorzichtigheid veel voorgekomen kan worden, en gewoonlijk door eenige middelen in weinige weken wordt afgewend. Getrouwe mannen wezen mij op *Wisconsin* en *Michigan*; deze eenparige getuigenissen bepalen mijne keuze, en doen mij van *Jowa* afzien. Omtrent *Wisconsin* ontving ik de inlichting, dat de zuidelijke en oostelijke deelen langs *Michigan* opgenomen, en bewoond waren door Duitschers, en eene gemengde menigte, welke om der gezondheid wille de meer zuidelijke Staten verlaten hebben; dat wanneer wij gouvernements land zochten, wij zulks geheel aan water liggende konden vinden aan de westzijde van het Meer *Winebago*. Ik vernam, dat de oostzijde van *Wisconsin* zeer ontbloot is van goede rivieren; dat de *Fox*- en *Wolf*-rivieren, welke vloeijen in het *Winebago*-meer, zeer gebrekkig zijn,

en dat de *Fox* rivier, door een kanaal zal moeten vervangen worden, ten minste voor een groot deel. De westzijde van *Wisconsin* is meer onbewoond, alzo ook het noordelijk deel van *Jowa*; doch vernomen hebbende, wat eene eerste nederzetting in eene, geheel van menschen ontbloote, landstreek inheeft; en welk eene ongeloofelijke beteekenis het heeft, indien men partij kan trekken van de hulp der naburige nederzettingen, 't welk ik nu niet alles ontwikkelen kan, zoo gevoelde ik mij spoedig verplicht mijne verblijfplaats te zoeken dáár, waar het eerste ijs eenigermate gebroken was. Mijne keuze werd hierdoor bepaald tot het Meer *Winebago* of de westzijde van *Michigan*, welke laatste plaats bij mij de volle voorkeur kreeg, en wel om navolgende redenen: door gebrek aan bevolking, en dit vooral aan de noord en westzijde, missen wij aan het *Winebago*-meer hulp en goede marktplaatsen; men kan van daar naar het zuiden ook naar *Milwaukee*, de eigenlijke marktplaats van *Wisconsin*, slechts de communicatie hebben door wagens; water- en spoortreinen ontbreken, of men moet de *Greenbay* uitvaren; slechts eenige weinige ter naauwer nood 5 maanden in den zomer, en slechts enkele stoombooten varen in den *Greenbay*, en in den wintertijd ziet men zich geheel van alle gemeenschap beroofd.

Michigan beveelt zich in vele opzichten aan boven *Wisconsin*. Voor omstreeksch 15 jaren, nadat vreemde nederzettingen in *Ohio*, *Indiana* en *Illinois* zich hadden nedergezet, begonnen de oude Amerikanen en speculanten ook meer lust in de

nieuwe volkplantingen te krijgen; de vruchtbaarheid en de Geographische ligging deed hen *Michigan* kiezen, als een Staat, die door ligging en vruchtbaarheid van het grootste gewicht in volgende tijden moest worden, en ik geloof dat hun oordeel recht is. De Amerikanen namen dit land in bezit, en in een oogenblik waren de grootste ontwerpen gesmeed, de plannen voor groote steden ontworpen, doch de bankbreuk, en groote speculatie daarmede gedreven, verwoestte veel; hierdoor schijnt dit land meer uitsluitend in handen der oude Amerikanen gekomen te zijn. De groote Stoomboot — Associatiën hebben daarentegen de aandacht veel op het ledige *Wisconsin* gevestigd; ook de verhuizing uit de zuidelijke naar de noordelijke streken, om der gezondheids wille, deed *Wisconsin* vinden, als nog geheel openliggend, waardoor *Michigan* minder door vreemdelingen bewoond is geworden; maar juist dit is het waardoor zich *Michigan* mij meer aanbeveelt. Hier woont eene meer wetenschappelijke, godsdienstige en ondernemende kern, welke met vele banden aan de oude Staten verbonden is, daar in tegendeel de gemengde Europesche menigte van *Wisconsin* niet veel aanbeveelens waardig heeft. Deze Amerikaansche bevolking ziet de Hollandsche Emigratie met geheel andere oogen en hartsstemming aan, dan de gemengde menigte in *Wisconsin*. Over het algemeen hebben de oude Hollandsche familiën onder de Amerikanen groote achting en invloed, welke voorrechten in dezen Staat eenigermate op ons nederdalen. Deze staat *Michigan* is niet alleen door wetenschappelijke, maar ook door stoffelijke ontwikkeling boven *Wisconsin* te

verkiezen: onderscheidene spoorwegen doorkruissen dit land, wachten steeds groote ontwikkeling en geven in wintertijd een goede communicatie, ja, eene communicatie, wanneer de lijn door *Canada* zal afgewerkt zijn, tot *New-York*. — *Michigan* is omgeven van bevaarbaar water, welke wateren door een kanaal verbonden zijn met de wateren van den *Hudson*-rivier; waardoor wij behalven den spoortrein, ook van hier eene communicatie te water met *New-York* hebben. — De westzijde van *Michigan* beveelt zich ook zeer aan door de communicatie te water; *vooreerst* met de, steeds ontzachelijk groeiende, steden aan de overzijde van het Meer, te weten *Milwaukee*, *Racine*, *Chicago*, enz., welke goede marktplaatsen zijn, de boorden van dit meer zijn van groot belang, als zijnde weldra vervuld met groote steden; ten tweede met het *Chicago*-kanaal, hetwelk de *Illinois*-rivier met het Meer *Michigan* verbindt, hetwelk bijkans voltooid is; dit kanaal opent voor het *Michigan* Meer den Staat *Illinois*, *Mississippi* rivier enz. en dus ook de markt van *New-Orleans*; de met hout voorziene westzijde van *Michigan* wordt daardoor meer van waardij, en de reeds groote houtmarkt van *Chicago* wordt hierdoor steeds meer van gewicht. — In een woord: ik vindt geen beter streek, dan de westzijde van *Michigan*. — De aan de overzijde liggende groote steden zijn uitnemende marktplaatsen; van dat punt hebben wij derhalve de groote markten van Oost en Zuid, en in den wintertijd de communicatie door den spoortrein.

Wanneer ik daarom een geschikte plaats kan vin-

den aan de westzijde, dan is mijne keuze bepaald. Ééne omstandigheid schijnt deze keuze te misbillijken; namenlijk het gebrek aan prairies, daar de Westzijde van *Michigan* bosschen zijn, uitgezonderd eenige marschgronden. In den eersten tijd veroorzaakte mij zulks grooten strijd; ik wist dikwerf niet te antwoorden op de vraag: wat moet het zwaarste wegen? Prairies of goede ligging voor marktplaatsen en handel? Doch nadenkende is mijn oordeel, dat de boschgronden wel Prairies kunnen worden, doch dat eene kwade ligging niet te veranderen is. —

Omtrent deze aangelegenheid moet ik U meer zeggen. Na zelf gezien te hebben, en eenige weken onder mannen van praktijk geleefd te hebben, zeg ik nu: ik kies de boschgronden en niet de prairies. De hooge boschgronden zijn gezonder; de scheuring der prairies maakt de landstreek gedurende de eerste jaren zeer ongezond; de hooge boschgronden zijn voorzien met veelvuldige waterstroompjes; de prairies hebben meestal gebrek aan water; de randen der prairies zijn niet te bekomen, dan in te onbewoonde, en te ongezonde streken; en bovendien, na alles gade geslagen te hebben, zoude mij de moed ontbreken, eene kolonie te leiden in de prairies, dewijl zulks te veel middelen vereischt. — De kosten van aanvoer van hout om er de huizen en stallen te bouwen, en afschuttingen te maken zijn, over het geheel genomen, te groot voor ons volk; en verder; de rijke boer mag te huis zijn op de prairies, doch met geen ander bedrijf is zulks het geval. En wanneer wij zwijgen van de onkosten om huizen en stallen te bouwen, laat ons dan eens prairies en bosch met elkander ver-

gelijken. De arme man kan met een bijl en een hakker of houwer in het bosch gaan, en hakken de boomen in reijen ter neder, twee voet hoog boven den grond, de kruinen van iederen rei tegen elkanderen vallende, van de stammen hakt hij de takken af, en werpt ze op de kruinen. Nu laat hij alles liggen, en in die positie is de grond volkomen goed; zonder ploeging of roering is de grond, van wegen de mulachtige losheid der grond, volkomen goed, om tusschen die stammen het Indiaansch koren of aardappelen te planten. Van wegen den krachtigen groei moet alles ver van elkander gepoot worden, ten minste eenen grooten stap; van daar hinderen de stammen der boomen niet. Is het een droog voorjaar, dan steekt hij vooraf den brand in de takken, 't welk hij in een ander geval in het najaar doet, in welk tijdstip hij ook de stammen weet op een te stapelen, om er een groot vuur van aan te stoken. — Twee, drie jaar kan hij van den boschgrond vrucht plukken zonder ploegen; daarna ploegt hij, doch laat de boomstompen staan, die hier spoedig, van 5 tot 8 jaar, uitrotten, en door een jok ossen uitgerukt, daarna opgestapeld en verbrand worden. Men denkt in *Holland* dat men boomstammen uitroeit, doch de Amerikaan lacht hierom. — Ik denk dat, wanneer men in *Holland* drie jaren mest en ploegt, men wat meer geld moet besteden, dan hier met alle omhakking.

Bij de eerste nederhouwing zondert men die boomen uit, welke de schoonste zijn, om er zijne rikkingen van te splijten, en om in zijne rikkingen voor huis, schuur en wagen te voorzien. — Gij ziet hier is geen uitschot in geld noodig, alleen is het eigen

werk, waarvoor men dan ook weer afschutting en
 timmerhout heeft. Begint iemand op de Prairies,
 de' scheuring derzelve vereischt drie jok ossen, om
 welke te regeren, en de ploeg te sturen wel drie
 man noodig zijn; dan moet schuttinghout aangevoerd
 worden, welke groote onkosten, alsmede die der
 aankoop van bouwmaterialen, te weten voor huis
 en schuur op de Prairies benoodigd, te drukkend zijn
 voor eene Kolonie, en vooral voor den armen man,
 welk bezwaar in de boschgronden geheel wegvalt.
 Spoedig is van boschland bouwgrond te maken, maar
 van prairies maakt men zoo ligt geen bosch; en het
 gemis van bosch is niet alleen verwoestend voor de
 beginners, doch ook in de volgende geslachten be-
 teekent het te veel, dat ieder, in stede van zijn brand
 en timmerhout te moeten koopen, zulks van zijn
 eigen akker kan halen. Het is mij duidelijk, dat ik
 voor den boerenstand wouden moet kiezen; kapitalen
 worden hierin steeds gevonden, en op prairies kan, al
 hadden sommige grensbewoners een gelukkig punt,
 de menigte toch geen bosch hebben. Doch niet min-
 der is deze keuze de beste voor kuipers, mandemakers,
 leerlooijers, timmerlieden, schrijnwerkers, maar im-
 mers bijkans alle handwerk en fabriek is te huis in den
 overvloed van hout, houtzaagmolens, scheepstimmer-
 werven, alle stoommachinerij, stookerijen, bakkerijen,
 ja wat is er al niet, 't welk in de wouden zijn voedsel
 niet kan vinden?! Bovenal heb ik met geen geringe noe-
 gen bemerkt, dat die groote bosschen gelijk staan met
 onze Hollandsche weilanden: het vee wordt er vol-
 slagen vet in, de daarin loopende koeijen geven de
 vetste melk; men kan dus dadelijk de grootste mel-

kerijen toestellen. Het zal goed zijn, dat de rijkere dadelijk veel jong vee koopen, dat is voor hen en voor de Kolonie goed. Zelfs in den wintertijd hebben de koeijen in die bosschen zooveel voedsel, dat ik, in aanmerking nemende, den goeden staat, waarin dezelve verkeerden, haast niet kon gelooven, dat men dezelve des avonds slechts een handvol hooi gaf, waarop de koeijen niet eens graag waren, gelijk ik zelf zag. De bosschen waarin het gemengelde en harde houtsoort gevonden wordt, zijn de beste voor de koeijen. — Dit alles doet mij de Westzijde van *Michigan* kiezen, niet alleen om deszelfs schoone ligging, maar ook om rede ik daar bosschen vindt op besten grond, en wel bosschen waarin alle soort van hout en wel meest hard hout gevonden wordt, ook schoon hout voor kabinetten. Voor 5 of 6 weken ging ik op reis om die landstreek, welks klimaat en ligging mij wenschelijk toescheen, en waarvan ik vernam dat er nog landen voor Gouvernementsprijs te bekomen waren, te bezichtigen; mijne door veel zorgen bepakte en benaauwde ziel werd verkwikt, door de gulle receptie in het christelijk huisgezin van den Weleerwaarde heer HORT, presb. predikant te *Kalamazoo*. In dien aangenamen kring voelde ik mij te huis, en dit te meer, daar ik in zijn Wel-Eerw. vond een wijs en door vele jaren van ondervinding geoefend man, een man van invloed, en van de warmste belangstelling voor de Hollandsche verhuizing. Ik mocht vele nuttige wenken van hem ontvangen. Deze vrij aanzienlijke plaats is nog maar 13 of 15 jaar oud, en dit is het geval van meest alle de hier zijnde dorpen en steden, uitge-

zonderd eenige punten, welke weleer door Franschen ingenomen waren, de ontwikkeling is groot; in *Holland* koestert men dikwerf een geheel verkeerd denkbeeld van den staat van zaken alhier: al de Europeesche beschaving vindt men hier. In *Kalamazoo* bespeurde ik dat niet alleen jongelingen, maar ook verscheidene jonge dames de oude talen beoefenden. Overal het algemeen draagt men veel zorg voor de beoefening der wetenschappen, en zoo men in aanmerking neemt de geringe bevolking, dan moet men verbaasd staan over de stoffelijke, wetenschappelijke en Godsdienstige werkzaamheden alhier. In *Kalamazoo* leerde ik nog nader kennen eenen Heer COLT, woonachtig in den Staat van *New-York*, een Christen, welke ik vroeger op mijne reize in de stoomboot had leeren kennen. Door Ds. HOIJT en M. L. COLT werd ik geïntroduceerd bij eenen Heer KELLOG, een Rechter in de *County Allegan*, woonachtig in het stadje *Allegan*, welke een achtingswaardige grijsaard is, van omstreeks 60 jaar, een goed man, een verstandig en geoefend man. Met blijdschap mocht ik in zijne familie verkeeren, en door zijne zorg werd mij de weg gebaad tot alle streken, welke ik wenschte te bezichtigen. Zijn oprechte Christenzin en gang, gepaard met veel kennis van zaken, was mij zeer nuttig en eene stof van veel dankzegging. Door zijne zorg en hulp dan heb ik de omstreken van *Kalamazoo*, *Rabbit*, *Black-* en *Grand-rivier* onderzocht. Deze onderzoeking is geene der gemakkelijke zaken; het verslond menigmaal ten eenemaal mijne krachten, zoodat ik niets kon, en bij het maken van niet

vele schreden, neder zitten moest in de sneeuw! Tijd ontbreekt mij om een meer omstandig denkbeeld van zoodanige landonderzoeking en verkenning van de boorden der rivieren en meeren te geven, doch daar behoort toe kracht, moed en lijdzaamheid. In sommige oorden der bosschen kan men paarden gebruiken, doch meestal moet men alles te voet doen, te weten langs de boorden der rivieren, waar men meer omgevallen hout en takachtige boomen vindt, en van wege de stroomen moet men de paarden achterlaten, daar zij met ons de stroomen over boomstammen niet kunnen over kruissen. Op deze moeilijke reize is mijne gezondheid echter bewaard gebleven, doch mijne klederen waren verwoest geweest, had ik niet door de zorg van den Heer KELLOG voor af een geschikt pakje gekocht. Eenmaal hadden wij eenen bangen tijd in die wouden, toen wij namelijk door de duisternis overvallen werden, en volstrekt geen weg meer wisten; de gevaren en de moeiten waren niets bij deze ellende van verdwaling; daar hij kwam dat ik zoo uitgeput in krachten was, dat ik bijna geen 50 passen meer kon maken zonder rusten. Wel hadden wij lucifers en konden onze kompassen raadplegen, doch wij waren geheel onzeker van ons standpunt. De Heer echter hielp, en na eene onzekerheid van een paar uren herkende men eensklaps de plaats waar men was, en wij bespeurden dat onze koers door 's Heeren zorg goed was. Weldra hoorden wij het geblaf van eenen hond, en vonden zoo ons huis, te weten dat van den zendeling SMITT onder een Indiaanschen stam, welke leeft tusschen de *Kalamazoo* en *Black-rivier*. Hoe dankbaar werd daar het avondeten en rustbed

genoten, ofschoon de slaap van mijne oogen geweerd was, gelijk dit tegenwoordig dikwerf het geval met mij is. Na de omstreken der bovengenoemde rivieren onderzocht te hebben, is bij mij de begeerte opgewekt geworden om mij aldaar neder te zetten; niet alleen van wege de nabuurschap der groote steden *Milwaukee*, *Racine*, *Chicago* enz., als mede van het *Illinois*-kanaal; de geschikte ligging voor de Oostelijke en Zuidelijke marktplaatsen, en de nabijheid van de spoorwegen welke in *Michigan* steeds worden uitgebreid; maar ook van wege ik daar vond groote streken van de beste boschgronden, welke in handen van het Gouvernement zijn. Langs de groote *Lake Michigan* is eene streek boschgrond van verschillende breedte van één tot zes mijlen, waarop pijnboomen groeijen, welke hier van jaar tot jaar zeer toenemen in waardij, ter oorzake dat de nieuwe steden en dorpen in het houte-looze *Illinois* en in den Zuid-Oostelijken hoek van *Wisconsin* veel hout noodig hebben. Het kanaal *Chicago* opent voor de Westzijde van *Michigan* eene schoone marktplaats in dit hout; achter deze streek is een strook gronds van omstreeks 25 op sommige plaatsen 15 en ook wel 35 mijlen breed, welke zich uitstrekt van het Zuiden naar het Noorden; eene menigte van kleine riviertjes beekjes en kleine *Laken* of waterkommen vervullen dit land; het hardste soort van hout groeit daar; alle soortdoor elkander, 't welk hier de algemeen erkende teekenen zijn van de vetheid en vruchtbaarheid der grond. Aan de boorden der beeken en rivieren vindt men meer of min den pijnboom en Hemlock, een zeker soort van

mastboom; ook zag ik cederboomen, doch altijd gemengd met de hartssoort. De grond, voor zoo veel ik groef, was zeer verschillend: geelachtig zand met steentjes er door, 'twelk zwart wordt bij de bebouwing, zand met leem gemengd, moergrond, kleigrond: men kiest hier bij voorkeur de heuvelachtige zandgrond gemengd met steentjes en leem; alle deze gronden, vullinggrond — (de te effene vlakten schuwt men, om dat zij geene afwatering genoeg hebben,) bebouwt men zonder bemesting, en men plukt er de heerlijkste vruchten van. Door deze landstreek vloeijen twee rivieren de *Grand* en de *Kalamazoo* in de *Lake Michigan*, beide rivieren worden bevaren, en zijn op sommige punten bewoond; de *Kalamazoo* rivier vloeit langs *Allegan* en langs *Richmond* (daar staan slechts enkele huizen); de *Grand*-rivier vloeit langs de *Grand-rappits* of *Kent* en *Grandville*, de eerste plaats is vrij groot; aan de beide monden der rivieren vormen zich kleine plaatsen; beide rivieren zijn omstreeks dertig mijlen van elkander verwijderd (hier berekent men de afstanden alleen met mijlen; eene mijl is een kwartier uur gaans); de boorden der beide rivieren zijn in handen van bijzondere personen, welke de acre voor verschillende prijzen verkoopen t. w. voor twee tot vijf of zes dollars; drie of eenige mijlen verder landwaarts in is het Gouvernementsland. Overmits mij het land en de situatie zoo zeer behaagt, dacht ik dikwerf of ik niet aan eene dezer rivieren eene plaats voor een kom van een dorp moest koopen, waar achter dan de boerderijen konden aangelegd worden; doch niet zoo zeer de duurte van het land als wel de vreeze, dat de woonplaats zoo in-

gesloten tusschen de landen van vreemde bezitters, die naar mate er inwoners op een punt vergaderen, stijgen met huone prijzen, deed mij besluiten liever mij neder te zetten juist tusschen deze rivieren, waardoor ik zeker ben, dat er nu aan alle kanten gelegenheid is voor de grootste Hollandsche nederzettingen, nederzettingen van duizenden en duizenden aan de beide rivieren en in de tusschenruimte dier beide boorden der rivieren; de nederzettingen van duizenden kunnen plaats vinden in het midden van de daar liggende Gouvernementslanden, men verwijderd zich niet verder — 2 of 3 of 4 uur, — dan men verkiest; en die nederzettingen, welke eene plaats voor dorp of stad vlak aan die rivieren willen koopen, kunnen zulks doen, zonder zich verder van ons dan twee en drie uur te verwijderen. De menigvuldige gelegenheid aan beide rivieren maakt de veelvuldige landbezitters handelbaar. Ik gevoel veel rust in deze keus. Mijne keuze is bepaald op landen welke 10 á 12 mijlen verwijderd liggen van den mond der *Kalamazoo*-rivier en 18 mijlen van de *Grand*-rivier juist tegen over *Milwaukee*. Mijne keus is op dit middenpunt bepaald geworden, ter oorzake aldaar eenige voordeelen zijn, overmits aldaar de *Black*-rivier vloeit in de *Black-Lake*, welke *Black-Lake* met de groote *Michigan-Lake* verbonden is. Tusschen de groote *Lake* en de *Black-Lake* is, wanneer geen storm het zand te veel opstuift, eene gelegenheid om met een schip van 50 ton in te varen; bij storm uit het Noord Westen bij de laagste stand der rivier, is daar een zandbank, die het invaren belet; dat groote meer t. w. *Michigan Lake* is omgeven met hooge zandduinen

van 50 tot 200 voet hoog, welke aanden binnenkant bedekt zijn met bosschen; de *Black-lake* ligt achter de duinen, een kanaal van 150 pas verbindt beide meeren, en beide meeren hebben spoedig eene groote diepte. De *Black-Lake* (opgenomendoor Gouvernements landmeters) heeft weinige voeten van deszelfs boorden eene diepte van 30 tot 70 voeten; de lengte van dit meer is landwaarts in tusschen de zes en zeven mijlen; de breedte is afwisselend van een half tot anderhalf mijl; de rivier, welke in dit meer stort of dit meer vormt, is 5 of zes mijlen lang, en heeft een gelijkmatige diepte van 4 voet; er is geen snelle stroom in, en is niet onderworpen aan veel rijzing en daling naar het getuigenis der daar omzwervende Indianen; achter deze zes mijlen verdeelt zich deze stroom met eene menigte vertakkingen door twee townships. Bij gelegenheid dat er eene Indiaansche school (?) in deze wouden werd aangevoerd, voer een rivier-sloomboot door de *Lake* en daarna deze rivier op en terug zonder hinder. De oevers der rivier en *Lake* (of meer) zijn heuvelachtig en niet onderhevig aan overstroming; tusschen beide oevers zijn op sommige punten vrij uitgestrekte vlakten, marschgronden waar veel hooi gewonnen kan worden; zoo zijn ook op sommige punten der boorden de boomen door stormen ter neder geworpen, en sommige hoeken zijn zonder boomen, op welke plaatsen wild lang hooi in overvloed wast. Deze plaats als middenpunt tusschen de *Kalamazoo* en *Grand-rivier* was mij zeer begeerlijk, te meer daar een iegelijk met mij overtuigd is, dat dit diepe meer, zoodra er een haven of twee kribben of hoofden in

zee, te weten in *Michigan Lake*, gemaakt zullen zijn, welke de verzanding door den stormwind beletten, de schoonste en veiligste havenplaats voor de grootste schepen aan de geheele Westzijde van den Staat *Michigan* oplevert. Ook ziet men daar, aan dat meer, de schoonste gelegenheid voor scheepstimmerwerven, waaraan hier veel behoefte is; de zijde van *Illinois* en *Wisconsin* is daartoe niet zoo geschikt en dat van wege de natuur van het *Lake*, van wege verbinding met *Michigan-Lake*; als ook naardien er in de omstreken der boorden van dit *Lake* in deze rivier het schoonste timmerhout daartoe gevonden wordt; deze landstreek wacht alleen op inwoners. Deze landstreek beval zich in mijn oog ook daarom zeer aan, ter oorzake de suikerboomer ook in menigte gevonden wordt, 't welk ook een gewin gevend artikel is; ik vond er velerlei hout voor kabinet-werkers, ook voor dakpannen, (de pannen zijn hier alle dunne plankjes, zoodat de daken leijen daken schijnen te zijn): hier zie ik eene schoone gelegenheid voor uitgebreide visscherijen; en dan vind ik hier nog een gewin gevend voordeel aan deze landstreek verbonden, te weten, er is hier een zeker soort van *bes*, genaamd: grandbarrie; zij is rood van kleur heeft de grootte van een knikker, groeit in een zeker soort van drasachtigen, veenachtigen grond aan een zeer lage plant in een soort van mos; de bes blijft eenen geheelen winter en voorjaar goed, het is eene groote lekkernij wanneer deze rinse bes gekookt of geconfijt of in taarten gebruikt wordt; tusschen de *Blak*- en *Grand*-rivier worden twee groote velden van deze beziën gevonden, en groei-

jen daar zeer dicht op elkander, de verzameling daarvan in herfst en voorjaar wordt op zijn Amerikaansch betaald, zoo dat deze velden veel geld aan de verzamelaars leveren. Door speculanten is het land langs de *Lake* en rivier opgenomen, doch niet landwaarts in, zoodat wanneer ik alleen eenige sectiën uit handen der speculanten, gelegen op de gewichtigste punten van het meer en langs de zijden der rivier goed koop genoeg kan krijgen, dan is er aan alle zijden land genoeg voor Gouvernements prijs te bekomen; zelfs het land waar de oppervertakkingen der rivier gelegen zijn, en nog een Townschip daar achter, is bij duizende acres te bekomen zelfs goedkoper dan gouvernements land. Dit land behoort tot den Staat *Michigan*, en kan betaald worden door staats papieren, welke deze Staat tegen pari in betaling neemt, doch goedkooper kunnen ingekocht worden.

Na eenige weken in deze landstreek rondgezworven, vele boeren, land-speculanten en verschillende naijverige partijen tegen elkander gehoord te hebben, had ik voor mij wel overtuiging genoeg gekregen, wat ik moest doen. Dit tijdvak mijner onderzoekingen was mij echter zeer schokkend, om rede ik in vele zaken een geheel nieuw gezicht kreeg, welk gezicht het Hollandsch volk misschien vreemd kan toeschijnen, alsmede omrede ik een stroom van gevaren, vloeiende uit bedrog en onkunde, heb leeren kennen, die niet gering zijn, en welke de vreemdeling niet licht ontsnapt, zoo hij geene getrouwe, bekwame raadslieden vindt. Ik geloof echter vastelijk dat God ons door een machtigen arm geholpen en bewaard heeft; en door de opening mij-

ner oogen voor vele gewichtige dingen door de genotene leiding tot hiertoe; leiding tot zoo bekwame, getrouwe Christenen, ja Vaders, leiding tot boven omschrevene plaats: zoo gevoel ik mij gedrongen God te loven als een hoorder der gebeden. — Na de reize volbracht te hebben, verzocht ik Ds. TAYLOR van de *Grandrappits*, Ds. HOYT van *Kalamazoo* en Mijnheer KELLOG van *Allegan* te zamen te willen vergaderen. Toen ik deze mannen vergaderd zag, verzocht ik hen dringend met mij naar *Detroit* te willen reizen; en ten mijnen behoefte daar eenige der verstandigste, aanzienlijkste en Godzaligste mannen te willen vergaderen, opdat ik hen mocht kunnen raadplegen daar ik slechts alleen stond. Naar *Wisconsin* en *St. Louis* heb ik geschreven met verzoek dat enkele daar zijnde Broeders mochten komen om met mij deze landstreek te bezichtigen, doch zij zijn niet gekomen, ofschoon ik wel bericht van hun verblijf en aankomst ontvangen heb; daar ik mij genoodzaakt zag ten nutte van zoovele huisgezinnen voort te varen, opdat men aan het werk mocht kunnen komen, om eenig land gereed te maken, ten einde in het voorjaar nog te kunnen zaaijen, en ik in dit gewichtig geval raad en hulp noodig had. Deze Heeren zijn door Gods goedheid mede gereisd en hebben zulk een kern van verstand, Godzaligheid en invloed verzameld. Ik heb alle mijne denkbeelden omtrent *Michigan* in vergelijking met andere Staten, omtrent prairies openingen en wouden, omtrent den weg van kolonisatie, en omtrent de keuze der plaatse blootgelegd, en hen allen genoopt in oprechtheid voor God mij te antwoorden,

mij hun oordeel mede te deelen, en mij met raad en daad te dienen. Allen moesten mijne inzage in den staat van zaken alhier, mijne plaatselijke keuze, ofschoon er onderscheidene andere plaatsen gerecommandeerd waren, volkomen billijken, verklaarden zich bereid mij te dienen en zich daartoe met de associatie in *Albany* te vereenigen, en betuigden geen betere plaats, waar zoo veel goeds zich te zamen verbond, te kunnen vinden, ten einde deze gewichtige Hollandsche emigratie te helpen zoo veel men kon. — Men besloot om in den avond van dien dag eene grootere vergadering te verzamelen, meer openbaar, in de kleine Kerk der Presbyterianen. Een drietal werd benoemd om deze vergadering op te roepen. Met het gebed opende men dezen avond de vergadering; de Heer ROMEIN bracht het gehoor op de hoogte, en er werd besloten om een werkend comité in *Detroit* te benoemen, hetwelk gevolmachtigd zoude zijn, om zich met de associatie van *Albany*, waar Ds. WIJCKHOFF de grondlegger van is, te vereenigen, en verder de associatie uit te breiden, en in alle mogelijke gevallen te helpen. Mij werd gevraagd, waar ik gaarne meerdere werkende comité's benoemd zag, en met onderling goedvinden werden zulke comité's aangesteld te *Marshall*, *Kalamazoo*, *Allegan*, *Grandrappits*, *Grand-Haven* en *Sangetuck*. Men besloot publiciteit aan deze vereenigingen te geven. Dit en de openbare mededelingen door de oude Hollandsche Kerk in het blad van die Kerk, waar Ds. WIJCKHOFF van *Albany* en Ds. DE WITT van *New-York* vooral de hand in hebben, stemt de publieke opinie zeer voor ons, zoodat

ik alom de beschamendste toegenegendheid onder de Godvreezenden en ook onder aanzienlijke personen ontmoet, en velen zich beijveren om mij te vrij waren van schadelijke wegen, waarmede de vreemdeling zooveel moeite heeft. Ik geloof niet dat het ooit gebeurd is, dat eene verhuizing met zoo groote liefde en onderscheiding in *Amerika* is ontvangen, als wij mogen genieten; wáár ons volk zich ook leert, het geniet groote onderscheiding en hulp; vooral brengt de Oud-Hollandsche Kerk hiertoe veel bij, en in *Albany* brengt men onder leiding van den mij dierbaren Broeder WIJKOFF veel toe, tot hulp en veraangenaming van het volk. Ik ben nu tweemaal met het hier zijnde comité vergaderd geweest, en na nogmaals de localiteit tusschen de genoemde rivieren en wel aan de *Black-rivier* en *Lake* gade geslagen te hebben, zoo zijn allen van oordeel, dat ik geen betere plaats kan vinden. — Mijnheer Staart schreef nu nog een brief aan Ds. DUFFIELD, dat hij beslist en ten stelligst mij waarschuwde van niet zuidelijker te gaan; en dat ik zorgen moest dat het nu zuidelijk levende volk voor de zomer warmte noordelijker trok; tevens zag ieder lid van het comité in, dat mijne keus in het punt gelegen was, waar al de gewassen, zoowel tarwe als het Indische koorn wilde groeijen, en tot volkomenheid komen: de meer zuidelijke deelen worden steeds slechter voor de tarwe; de meer noordelijke meer ongeschikt voor genoemde soort van Indiaansch koorn. Meer noordelijk te gaan was daarom ook ongeraden, ter oorzaak wij ons dan te veel van markt-plaatsen, spoortreinen,

en bevolking verwijderden, daar wij tusschen genoemde rivieren in nadruk het voordeel van populatie aan beide zijden te hebben, zouden ondervinden. En deze populatie is te meer begeerlijk, daar zij ons in het minst niet belemmert, maar ruimte genoeg laat voor nederzettingen van duizenden en duizenden. Men was algemeen van oordeel, dat ik in de eerste plaats de landen aan de mondingen der *Black-Lake* en *rivier* en de gewichtigste hoofdpunten der *Lake* en *rivier* moest in handen zien te krijgen, waardoor ik den sleutel dier landstreek in handen kreeg, en waardoor aan beide zijden van *Lake* en *rivier* verschillende nederzettingen zich konden vestigen; dit juist mijn oordeel zijnde, verzocht ik in dit plan mij behulpig te willen zijn, en dadelijk voort te varen. Men is nu arbeidende om deze zaak in orde te brengen. — Dierbare vrienden mijne zorgen zijn drukkend, doch aan de andere zijde ziet gij, dat God mijne ziel troost door zoo krachtige hulp. — Had de Vereeniging nu 3000 dollars tot hare dispositie, dan kon ik zelf werken, en eenigermate de interesten dekken van een kapitaal benoodigd om land te koopen; doch aan de andere zijde is het misschien zeer goed, dat dit zoo niet is. God schijnt ons te willen helpen en wel zoo, dat een ieder dat in de oogen moet stralen. Ja dierbare Vrienden ik heb veel hoop dat God almachtig het begonnen werk zal bevestigen. Ik hoop dat door Gods goedheid hier zoodanige grondslagen gelegd, en zoodanige hulpvaardigheid gevonden wordt, dat de door God met goederen bedeelde broeders in *Holland*, nu ook de handen aan het werk zul-

len slaan. — Mijn pad en de nu op handen zijnde eerste nederzetting is aan vele bezwaren onderworpen, doch nu, zeker zijnde van de uitstekende voorrechten van dit land, zoo verheug ik mij dagelijks in dezen weg, en ben verblijd hierover, dat ik eenigermate het ijs gebroken heb voor velen mijner dierbare Vrienden, voor velen in druk levende kinderen Gods; *volslagen* vrijheid in Godsdienst oefening en opvoeding der kinderen; alsmede de zekerheid dat een iegelijk, die werken wil, in overvloed werk en land, *en broodgevend werk en land*, vinden kan, is mij van te veel gewicht, dan dat ik mij in mijnen weg niet verheugen zoude. En nu zal ik zwijgen van die burgerlijke vrijheid en ruimte, welke ik echter heb leeren schatten, toen ik in *Holland* mijne ziel moest kwellen over eene wetgeving, waardoor de eene aan den anderen met zijne paarden en wagen geen liefde dienst kan bewijzen, zonder in gevaar van beboeting te komen; eene wetgeving waardoor ik overtuigd ben geworden dat het kleine fabriek wezen, veenerijen enz. bedorven is, en die den menschen om des broods wil den weg des bedrogs opdringt; waardoor men zelfs zich de vrijheid ziet benomen om op eigen land de verdervende hazen en konijnen te jagen. Zoodat ik nu met mijn geheel hart omtrent alle deze en meer andere dingen zeggen moet: het is beter vrij te zijn, indien zulks plaats kan vinden. Ik ben verblijd dat ik nu met zekerheid tot de Afgescheidene Gemeenten, welke in *Holland* eene versnipperde vrijheid, ja in het geheel geen vrijheid in de opvoeding hunner kinderen kunnen erlangen, en daardoor in krenking van teedere verplichting

leven, kan zeggen: komt over, en geniet dit goede land der vrijheid, te meer daar men u met opene armen en groote hartelijkheid ontfangt! Ik zeg dit met te meer aandrang, daar ik maar al te zeer overtuigd ben, dat de krachten der Afgescheidene Gemeenten te zwak zijn om in predikdienst en school, behoeften te voorzien, hetwelk hier bij elkander wonende geen bezwarende last is. Wij hopen nu in weinige dagen de reis te aanvaarden naar de *Black*-rivier, mijne vrouw en het geheele gezin gaat mede. Wij hebben daartoe door 's Heeren goedheid eene goede gelegenheid, daar ik een paar kamers heb kunnen huren van den zendeling SMITT, welke drie kwartier van de plaats woont, alwaar wij onze eerste nederzetting hopen te beginnen, zoodat ik midden in het werk kan blijven, terwijl ik te midden van mijn huisgezin leef. Ik hoop zoodra ik de noodige punten lands gekocht zal hebben, van alle zijden zooveel zulks kan, een deel der mannen uit te noodigen om eerst te komen; ten einde eenige woningen voor hunne huisgezinnen gereed te maken, en eenige landerijen te bereiden, dan kunnen daarna, zoodra de stoombooten varen, de overige leden van het huisgezin komen. Wij hopen langs dezen weg tegen de aankomst der andere vrienden in het voorjaar eenigzins een begin gemaakt te hebben. Uit nieuwspapieren en uit een brief van D^s. DE WITT heb ik vernomen, dat er gedurende December en Januarij drie schepen met Hollanders te *New-York* zijn geland, en dat zij met liefde worden geholpen, en te *New-York* en *Albany* blijven tot er land zal gekozen zijn. Wie die Hol-

landers zijn weet ik echter niet. Van *Barendregt* heb ik eene letterje ontvangen, mij meldende zijne behouden aankomst in *St. Louis*, welk lettertje hij naar *Milwaukee* gezonden had, van waar het mij gezonden werd door Dr. CHAPIN te *Milwaukee*; ook ontving ik door ZEW. een letterje van BRUSSE, welke het goed had, doch zeer naar de Hollandsche vrienden verlangde; hij deelde mij mede dat broeder SLEIJSTER bij *Hallerdijk* woonde; al twee brieven heb ik aan SLEIJSTER gezonden, maar nog geen antwoord ontvangen, ik hoop, zoodra ik weder kan, te schrijven; doch gij kunt niet gelooven hoe druk ik het heb. Van vrouw ARNOUD heb ik uit *Boston* een lettertje ontvangen vol dankbare vreugde; doch ik heb geen tijd kunnen vinden om te antwoorden. Op mijne reize onder de Amerikanen en door de wouden, heb ik veel dollars besteed, vooral daar ik steeds in gezelschap en met paarden moest reizen, en dikwerf tezamenkomsten van mannen van verschillende inzichten en tegenstrijdige belangen zocht te verkrijgen om te leeren, en te beter achter zuivere inzichten te komen; in deze 5 of 6 weken doe ik het niet voor honderd dollars; doch ik gevoel in een ontzachelijk tijdstip te leven, waardoor ik liever wat dollars moet wagen, dan dat ik niet al het mogelijke zoude doen om tot duidelijke inzichten en goede plaatselijke kundigheden te geraken. Ik heb echter voor deze dollars nog al wat geleerd, en ik geloof nu mijn volk eenigermate nuttig te kunnen zijn. Ik bid en smeeke alle broeders, welke de reis aanvaarden, dat zij altijd regstreeks tot de predikanten gaan, en zich uitsluitend aan hunne lei-

ding overgeven; ik smeek hen dat zij mij hierin hooren; dat toch niemand een ander mensch hoore, ter oorzake er zich lichtelijk verkeerden als vrienden kunnen voordoen, en er onder de vrienden licht speculanten kunnen verschuilen; dat zij toch niet openbaren geld te hebben; dat zij toch niets koopen; dat zij zich naar geen andere plaats dan naar de Kolonie laten brengen, het is beter eenige weken in de Kolonie rijp te worden en daarna te handelen. Ik schrijf dit met grooten ernst en aandrang, want ik heb veel geleerd en gezien van de talloze bedekte gevaren. Ik ben met allerlei soort van menschen in aanraking geweest, en de Europeanen kunnen niet gelooven, hoe snel en uitgebreid de Amerikanen in hunne werkingen zijn, niet alleen de goeden in het goede, maar ook de kwaden in hunne stoute, koeke, snelle, verborgene en ver uitgestrekte middelen en wegen, om den vreemdeling in het groot te misleiden; dikwerf heb ik moeten uitroepen: O God behoed ons volk!! Ik gevoel veel dankbaarheid voor Gods almachtige zorg voor mij, voor zijne leiding in zoo vele wegen, en voor het geschenk van zoo wijze, Godzalige, geoefende en trouwe vrienden: ik heb vrienden daar de booze bedriegers hang voor zijn, overmits zij bijkans het karakter van alle publiek handelende personen kennen, en door jaren van ondervinding in alle wegen geoefend zijn: ik heb zoo vele getrouwe mannen, en mannen van invloed om mij, dat, wanneer iemand nu optrad, om mij in de mij benoodigde landen te belemmeren, en door speculeeren het moeilijk te maken, hij zoude zijne publieke achting geheel verliezen;

zoo getuigen velen: ook stemmen de publieke bladen aller hart voor ons, waardoor het naar aller getuigenis niet moeilijk zal zijn, om de voor mij gewichtige punten aan de *rivier* en *Lake* uit handen der speculanten te bekomen. Dezen dag dan heb ik ook enkele punten aan de *Lake* opgenomen, en voor nog enkele werkt men; ook langs de *Black-rivier* heb ik dezen dag van andere speculanten de beide boorden der rivier voor Gouvernementsprijs gekregen, ter lengte van omstreeks een half uur, hebbende de breedte van zes of zeven minuten, waar achter Gouvernements-landen liggen, waarvan ik dadelijk, zoo veel ik kan, zal eigenen, door er eenig werk aan ten koste te leggen, en dan is er nog een jaar tijd om te betalen: het hoofd van de leek waar de rivier invloet moet ik nu nog hebben, en dan kan ik en het comité met mij, geene noodzaak zien, om meer landen te verzekeren; alle invloed wordt gebezigd, om ook deze gewichtige punten goedkoop te krijgen, de eigenaar is oud en woont, ik meen, in den staat *Massachusetts*, en men twijfelt niet aan het welslagen. — Ik heb wel geen geld genoeg, doch betaal een weinig en het andere blijft staan, tot dat ons volk meer te zamen komt; en wanneer ik in ellende kwam, wil het volk in *Amerika* helpen: alles koop ik in mijn naam, dan kan ik wonende in de Kolonie, tusschen het volk levende, zonder moeite aan een iegelijk zijne koopacte geven en laten registreren in de County, hetwelk het volk van veelkosten en moeiten bevrijdt: — Onze County heet OTTOWA-COUNTY; heeft, zoo ik meen, 26 Townships, en nog geen twee duizend inwoners,

ik meen twaalf honderd; wij hebben geheel onze eigene regering. — Van de naburige inwoners van *Allegan* en *Kent County* genieten wij veel hulpvaardigheid. In eerstgenoemde County is alree 250 Dollars aangewezen ('t welk naar alle waarschijnlijkheid tot 500 aangroeijen zal) om eenen goeden weg door *Allegan* tot onze woonplaats te maken. — Mijnheer KELLOG, Rechter in het stadje *Allegan*, doet zeer veel voor mij; hij is mij dierbaar, hij onderwijst mij in alles, en weet veel, heeft veel achting, de boozen zijn bang voor hem, de goeden achten hem hoog en geene moeite is voor hem te groot; ik leer veel van hem omtrent alle beginselen van wet en nederzettingen, — en in zijn huisgezin heb ik geleerd, hoe men hier eigen zeep, eigen kaarsen, azijn, gest en stijfsel moet maken, in een woord: deze grijsaard is mij ten Vader, nu is hij steeds aan mijne zijde in de landaankoopingen; op morgen moet er weder eene vergadering zijn, om te beraden wat er te doen staat ten nutte van de eerste nederzetting om ons te helpen in de reize en alles op het goedkoopst aan te schaffen; dit alleen bespaart ons veel geld; — ik ben dikwerf beschaamd over al het goede dat God ons schenkt.

Ik gevoel veel behoefte aan verstandige Broeders naast mij; ik hoop dat Broeder SCHOLTE niet naar *Jowa* zal gaan, ik geloof dat hij niet beter kan doen dan zich in *Michigan* te vestigen. Wil Broeder SCHOLTE niet aan de *Blackrivier*, (intusschen werk ik om de beide zijden van de rivier en het hoofd der *Lake* te bekomen, ten einde er gelegenheid zij voor verschillende nederzettingen) dan is er in alle

geval gelegenheid aan de rivieren *Grand* en *Kalamazoo* rivier; — ook is er gelegenheid genoeg in de meer noordelijke deelen. — Ofschoon daar goede rivieren zijn, die bevaarbaar zijn en bevaarbaar kunnen gemaakt worden, zoo durfde ik echter het volk daar niet brengen, om reden zij meest geringe middelen hebben, en de onbewoonde streken meer aan moeiten onderworpen zijn, waarvan men eerst in latere geslachten de groote vruchten plukken kan; ook omdat het mij te noordelijk was, zoodat er bovengenoemd Indiaansch koorn niet komen kan tot goede ontwikkeling; als ook om dat het land aan *Maskegon-rivier* arm is en in speculantenhanden; om het gemis van den pijnboom en meer andere redenen. Het is voor ons allen van het uiterste gewicht te zamen te wonen: — »Eendracht maakt macht.» Hierdoor zullen wij vele voordeelen hebben; in alles hebben wij elkander noodig, en onze Kolonie vereenigd blijvende, heeft veel invloed; want wanneer een paar duizend zielen zich hier tot eene zaak vereenigen in een landstreek van eenige Townships of County zoo hebben zij ongelooflijk veel invloed en kunnen veel verkrijgen, dan zie ik, te weten bij vereeniging, zeer veel voordeelen; ik wensche dat God het moge geven, doch zijn wil geschiede. — Mijn hoogste wensch is, dat waar ook de Broeders zich nederzetten, wij al te gaar door waarachtige Godsvrucht een stad op een berg mogen zijn, en ons korte poosje levens den Heere teeder mogen dienen. Ik gevoel veel behoefte aan een' oprechten wandel voor God. Ach dat het volk den Heere vreeze! Ik verlang naar het oogenblik, dat

het álhier vergaderd zal zijn, en ik heb veel lust hetzelfde te dienen en te hearbeiden. Een mijner groote behoeften is, dat er Godzalige, verstandige en met wetenschap begaafde Broeders overkomen, ik heb zulks noodig, er rust te veel op mij. — Wij hebben hier wel een groot gemak, dat wij een schoon verstandig voorschrift hebben, om onze huishoudelijke omstandigheden te regelen; waardoor wij de macht hebben, om door verkiesing van sommige personen uit ons midden alles te regelen, waardoor wij ons de wegen geopend zien, om gelden voor wegen en scholen te bekomen, doch om nu dit alles goed in orde te brengen zijn er verstandige personen noodig. Dezen middag is het Comité dezer stad weder vergaderd geweest, en heeft middelen en wegen beraamd, om op de goedkoopste wijze de in verschillende plaatsen levende werklieden van ons volk te zamen te laten komen op de aangekochte landen, om een begin te maken met loghuisbouwing en landbereiding, en om op de goedkoopste wijze de levensmiddelen te verkrijgen; ook heeft men besloten, om ons één of twee knechten dit jaar present te geven, ten einde ons te onderwijzen en te helpen in het bouwen, landbereiden, suiker maken enz.; ook hebben zij besloten, om met elkander het hoofd der rivier te koopen en naderhand aan ons, wanneer er meer vermogen komt, over te doen. Nu zal men aan de wetgevende vergadering eene voordracht doen, om in de landstreek, waar wij ons nederzetten, drie of vier, zes of meer Townships tot een Township te vormen, waarover wij dan de Regering hebben, dan hebben wij daardoor het voorrecht, om bij uit-

breiding van het volk, aan wat zijde het dan ook zij in regering bij elkander vereenigd te wezen; deze vergrooting van town geeft ons ook gelegenheid om over meer fonds te beschikken voor scholen en wegen. — Men vroeg mij welken naam ik dat Township wilde geven. Sommigen wilden het noemen naar een der Heeren van de Associatiën; doch ik wist geen beter naam dan: HOLLAND; de petitie daaromtrent heb ik reeds aan de wetgevende vergadering opgezonden. Welken naam ons dorp moet hebben, dat kan later door het volk beslist worden.

Ik meen nu het noodige te hebben vermeld, ook aan Ds. SCHOLTE; laat ZEerw. wanneer hij nog niet vertrokken is, deze letteren lezen. Ik herinner mij nog eenige vragen te moeten beantwoorden: — In alle staten zijn Kostscholen, en men zegt beste; 250, ook wel 170 Dollars is de prijs; men behoeft uit *Holland* geene medicijnen, werktuigen, glas of ijzer mede te brengen, hier is alles. De schoolsectie kan op aannemelijke voorwaarden gekocht worden; er is best drinkwater; in *Michigan* alom goed rivierwater, beter nog putwater, — men behoeft niet diep te graven, — hier zijn vele kleine beekjes; omtrent watergebrek in *Illinois* en sommige deelen van *Wisconsin* hoor ik spreken; in de nabuurschap van onze woonplaats zijn ALLE DINGEN te koop; tuinzaad is hier in overvloed; eenig Hollandsch tuinzaad mede te nemen is geloof ik goed, het zaad wil wisseling van grond; in Mei en half Junij kan men nog alles zaaijen en pooten behalve tarwe; — men kan goedkoop in onze naburige plaatsen huizen huren t. w. *Michigan*, *Kalamazoo*, enz. Het Gou-

vernementsland moet men in eens betalen; men kan er echter een jaar veilig op gaan wonen, voor men het koopt, en niemand heeft er dan recht op. Ik twijfel niet of er zijn hier Christelijke kerken. — Wat hier eene huishouding kost, weet ik niet, doch dat kan niet veel zijn op de dorpen; de levensmiddelen zijn goedkoop. Hier kan men konijnen, patrijzen, wilde kalkoenen, duiven, herten, wolven, beeren, ik weet al niet wat meer, jagen. De naam onzer Indianen is mij vergeten, maar zij zijn goede menschen. Kalk, lijn, steenkolen, ijzer, steenen, kan men hier goedkoop krijgen; in onze buurt zijn alle fabrieken van dit soort. — Ook maakt men zout uit zoute bronnen, en dat in overvloed. Geene associatie kan hier gemaakt worden voor de reis van *Holland* tot *Amerika*, doch onze Amerikaansche vrienden zullen wel contracten zien te maken voor transportering der Hollanders door *Amerika*, men zal daaromtrent alles van Ds. DE WITT, en Ds. WYCKOFF vernemen. De reis over *New-Orleans* is thans zoo goed niet, om reden het Illinois Kanaal te *Chicago* eerst het volgend jaar geopend wordt; ik zal echter zien, dat ook aldaar, zoo het kan geschieden, een comité ter hulp gevormd wordt, doch men bemoeit zich niet gaarne met die zuidelijke Staten. Voor het tegenwoordige zal men aan den mond der *Kalamazoo-rivier* zich moeten nederzetten, waar men hulp kan vinden, om ons in de Kolonie van zijne aankomst te verwittigen; evenwel zullen de booten als er volk komt te wonen aan de *Blackrivier* ook wel daar aan den mond afzetten; alle inlichtingen zal men in *New-York* of *Albany* ontvangen. Men kan hier geen

Advocaat worden of men moet eenige jaren hier bij een Advocaat in 's lands wetten gestudeerd hebben. Nu weet ik niet dat er iets meer te beantwoorden valt. Ik moet dan nu eindigen. Mijne lieve dierbare vrienden, God zegene ulieden, en bidt te zamen veel voor ons; dikwerf ontmoet ik ulieden in den droom en omhels u weenende van blijdschap en dan is het maar een droom! Nu weet het, dat ik ulieden hartelijk lief heb. Ik wilde zeer gaarne vele dierbare Broeders en Zusters schrijven, maar waarlijk ik kan niet, ik heb volstrekt geen tijd; wil daarom allen hartelijk van mij groeten, maak hen bekend met het nieuws; laat Broeder SCHOLTE en RAVERSHORST deze of eene kopij van het meldenswaardige lezen. Ds. VERMEULEN en VOS, ook inzonderheid Broeder WORMSER in *Amsterdam* moet het nieuws weten; aan vele, zeer vele dierbare broeders in *Holland* wilde ik schrijven; aan vele dierbare inniggeliefde Broeders en Zusters wilde ik eigenhandig doen weten, dat zij mij diep in 't harte liggen, doch ik heb geen tijd; eene innige begeerte heb ik tot hen en wensch dat zij weten, dat ik hen lief heb. — God zegene hen en doe hen blijde zijn in Zijne kennis; — ik hoop dat mijne vrouw ook schrijven zal. — Ik ben zeer blijde, dat wij in de wouden kamers kunnen huren, zoodat ik nu vooreerst niet uit mijn huisgezin mij zal behoeven te verwijderen; — deel aan Broeder w..... te R....., den MEDICUS deze tijdingen mede en zeg hem, dat wij hem verwachten. — Ik maak gereed een pakket ter verzending, doch deze brief gaat vooruit; ik zende u een kaart van *Michigan*, en de wetten voor u en de vrienden van *Leijden*, welke ik harte-

lijk groet; ook hun, hoe gaarne ik ook wilde, kan ik niet schrijven, want mijne bezigheden, bemoeijensissen en correspondentien zijn mij al te veel. Ik vrees somwijlen voor mijne gezondheid van wege mijne aanhoudende inspanning, zorgen en drukke bezigheden, doch God kan schragen; groet deze dierbare vrienden hartelijk. Verder zend ik ulieden een paar Hymnsboekjes; ook enkele stukjes uit de koper- en zilvermijnen daar nog bijkans niets aangedaan is, en die landen kan men krijgen voor geringen prijs: koper en zilver door dat koper heen, wordt hier, bij ongelooflijk groote stukken, zuiver gevonden; dit *Michigan* bezit allerlei mijnen, en het noorden moet des zomers bij uitstek aangenaam zijn. Ik verneem van daag, dat ik een welkom-brief hier van de Hooge Regerings personen heb te wachten, dan hoop ik u dezen ook te zenden; maak alles maar openbaar door de pers zoo veel het u nuttig schijnt; ik hoop dat veler oogen geopend mogen worden. Maak bekend dat mij een ieder zegt dat hier de scheepstimmerlieden groote werkzaamheden hebben, doch in een woord: het is hier eene uitkomst voor alle werkende menschen. — De jonge v. d. WAL, die in *New-York* is, schrijft mij dat uw brief voor mij naar *Milwaukee* is verzonden, ik heb nu dadelijk naar D^s. CHAPIN geschreven, en een nieuw adres voor dezen brief opgegeven. — Wanneer er in *Holland* wat goeds uitkomt dat ontfang ik zoo gaarne, ook het blad der Vereeniging en 't Nijmeegsch Schoolblad; groet deze Heeren. Ik hoop dat God uwen arbeid zegene; ook den arbeid voor de verlossing der bedrukten.

Denk aan de zorg voor onze wetenschappelijke behoeften, wij zijn hier niet in eene domme, plumpe wereld. — Wanneer komt Broeder? Groet de vrienden bij name: ook te *Velp*, ook te *Oosterbeek*; en doe alle onze dierbare vrienden mijne hartelijke groete: — mijn gebed is voor hen allen tot God; — het leven in God, O! mijn dierbare Broeder en mijne innig geliefde Zuster: God vervrolijk uwe ziele; gijlieden hebt zoo groote plaatse in mijn harte! waardoor ik zoo vurig bemin en ul. zoo hartelijk het zalige leven in God toewensch. — Mijne vrienden! buigt uwe knieën dikwerf voor Gods troon, en draagt mijne zoo groote lasten voor God; bidt veel voor mij om wijsheid en Godzaligheid; ik kan u mijne nooden niet recht zeggen, doch ik gevoel mij arm en ontbloot, en ellendig; Gods ontferming en almacht daar drijf ik op, meer heb ik niet, doch dit is mij dikwerf laafenis, gelijk de waterstroom voor een dorstend hert! Lieve vrienden, kennisse Gods alleen verkwikt mij; dat zalig kennen van God wensch ik u hartelijk in ruime mate toe. Nu geliefden, dat wij dan uwe liefde bezitten is mijn wensch, en weest te zamen van onze liefde verzekerd.

Uw U hartelijk Liefhebbenden Broeder,

(get.) A. C. VAN RAALTE.

De zaak maakt hier diepen indruk.

PS. Groet hartelijk van mij VAN MALSEN. Dingsdag hopen wij te vertrekken, wij leven ook hierdoor in groote drukten: den laatsten dag en nacht wanneer ons goed is gepakt, zijn wij zeer vriendelijk verzocht

ten huize van den Heer ROMEYN; — ik arm schepsel geniet groote vriendschap, 't welk mij te meer treft, daar ik schelden, gevangenis, steenen en beboetingen in mijn eigen land gewoon was!

Wij hebben nu sneeuw 't welk onze reize zeer bevordert, want de Amerikanen zijn te huis in sledevaart; ik zag van daag sleden als Diligences, als glazen wagens, ja zelfs met kachels er in; in der Amerikanen bezigheden vindt men steeds eene grootheid. Van hier reizende hopen wij een dag bij Domine HOYT in *Kalamazoo* door te brengen, ook bij Mijnheer KELLOG in *Allegan*, en dan naar SMITT in de wouden, waar wij onder opzien tot God den eersten boom wenschen te doen vallen en ons loghuis te bouwen.

Mijn adres is nu A. C. VAN RAALTE *Care of the Rev. Hoyt prest Clergijman of Kalamazoo, State Michigan, United States N. America*. Over drie maanden hopen wij zelven een postkantoor te hebben. Dierbaren vaartwel, verblijdt ons met letteren, en hebt ons lief!!!

Het spijt mij als KAREL zoude denken dat ik hem vergat, maar ik kan geen tijd vinden om afzonderlijk te schrijven. Ik schrijf dezen in de veronderstelling, dat hij dien zal beschouwen als ook aan hem geschreven; hartelijk zeg ik hem dank voor de tuinzaden en boeken. — Verwers en timmermans knechten verdienen hier twaalf schellingen per dag, tien uur werkende. Kleermakers, smeden, enz. worden hier goed betaald. — In mijnen vorigen heb ik vergeten, dat D^s. WIJCKOFF mij verzocht te melden, dat onderscheidene deftige familien in *Al-*

bany goede dienstmaagden, dienstmeisjes uit *Holland* begeeren. 50 Dollars verdienen zij licht; ik heb al veel aanvraag hiernaar gehad. Zend ons langzamerhand ook alle de trouwe arme huisgezinnen uit *Holland*.

Wil ook aan de WEERD en de zijnen en aan SCHOENMAKER het een en ander laten weten. Tegenwoordig zal de geschikste reis op *Boston* en *New-York* zijn; als het Kanaal van *Chicago* het volgend jaar geopend zal zijn, is de reis over *New-Orleans* ook zeer goed.

Bericht.

Aan ieder die er belang bij heeft wordt bekend gemaakt, dat wij betrekkelijk AMERIKA geene dan gefrankeerde brieven kunnen ontfangen.

Die ons over AMERIKA komt spreken, wordt verzocht daartoe geenen anderen dag te kiezen dan *Vrijdag*.

Bij den UITGEVER dezes zal eerstdaags het licht zien, het werkje getiteld:

GOEDE RAAD VOOR LANDVERHUIZERS,

N A A R

de Vereenigde Staten van Noord-Amerika,

BIJZONDER MET BETREKKING TOT TEXAS,

VOORNAMELIJK VOOR LANDBOUWERS EN HANDWERKSLIEDEN:

VOLGENS EIGEN ERVARING GESCHREEVEN DOOR

OTTOMAR VON BEHR,

P R A C T I S C H L A N D B O U W E R,

(Uit het Hoogduitsch.)

Goorzien met een Voorwoord

V A N

A. BRUMMELKAMP,

Bedienaar des Goddelijken Woords.

